

บทที่ ๑

สภาพทั่วไปของจังหวัดชุมพร

๑. ลักษณะทางกายภาพ

จังหวัดชุมพร มีชื่อปรากฏมาตั้งแต่ปี พ.ศ.๑๐๙๘ โดยมีฐานะเป็นเมืองสิบสองนักษัตรของนครศรีธรรมราช ใช้รูปแพะเป็นตราเมือง และเป็นเมืองหน้าด่านฝ่ายเหนือ เพราะอยู่ตอนบนของภาคใต้ ในพุทธศักราช ๑๙๙๗ รัชสมัยแผ่นดินสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ ปรากฏในกฎหมายตราสามดวงว่า เมืองชุมพรเป็นเมืองตรี อาณาจักรฝ่ายใต้ของกรุงศรีอยุธยาในสมัยรัชกาลที่ ๕ โปรดเกล้าฯ ให้จัดตั้งเป็น มณฑลชุมพร ต่อมามีการยุบการปกครองแบบมณฑลเทศาภิบาลเป็นจังหวัด ชุมพรจึงมีฐานะเป็นจังหวัด

คำว่า ชุมพร มีผู้สันนิษฐานว่าน่าจะมาจากคำว่า “ชุมนุพพล” เนื่องจากเป็นเมืองหน้าด่าน การเดินทางไม่ว่าจะมาจากฝ่ายเหนือหรือว่าฝ่ายใต้ ล้วนเข้ามาตั้งค่ายชุมนุพพลกันที่นี่ จึงเรียกจุดนี้ว่า “ชุมนุพพล” ต่อมาเพี้ยนเป็นชุมพร อีกประการหนึ่ง ในการเดินทางไปทำศึกสงครามของแม่ทัพนายกองตั้งแต่สมัยโบราณมา เมื่อจะเคลื่อนพลจะต้องทำพิธีส่งทัพโดยการบวงสรวงสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ขอให้ได้รับชัยชนะในการสู้รบ เป็นการบำรุงขวัญทหารในสถานที่ชุมนุพเพื่อรับพรเช่นนี้ ตรงกับความหมายชุมนุพพรหรือประชุมพร ซึ่งทั้งสองคำนี้อาจเป็นต้นเหตุของคำว่า “ชุมนุพพร” เช่นเดียวกัน แต่อีกทางหนึ่งสันนิษฐานว่า น่าจะได้มาจากชื่อพันธุ์ไม้ธรรมชาติในท้องถิ่น ได้แก่ ต้นมะเดื่อชุมพร เพราะที่ตั้งของเมืองชุมพรนั้นอยู่บนฝั่งแม่น้ำท่าตะเภา มีต้นมะเดื่อชุมพรขึ้นอยู่มากมาย ต้นมะเดื่อชุมพรจึงเป็นสัญลักษณ์ส่วนหนึ่งของตราประจำจังหวัดชุมพร

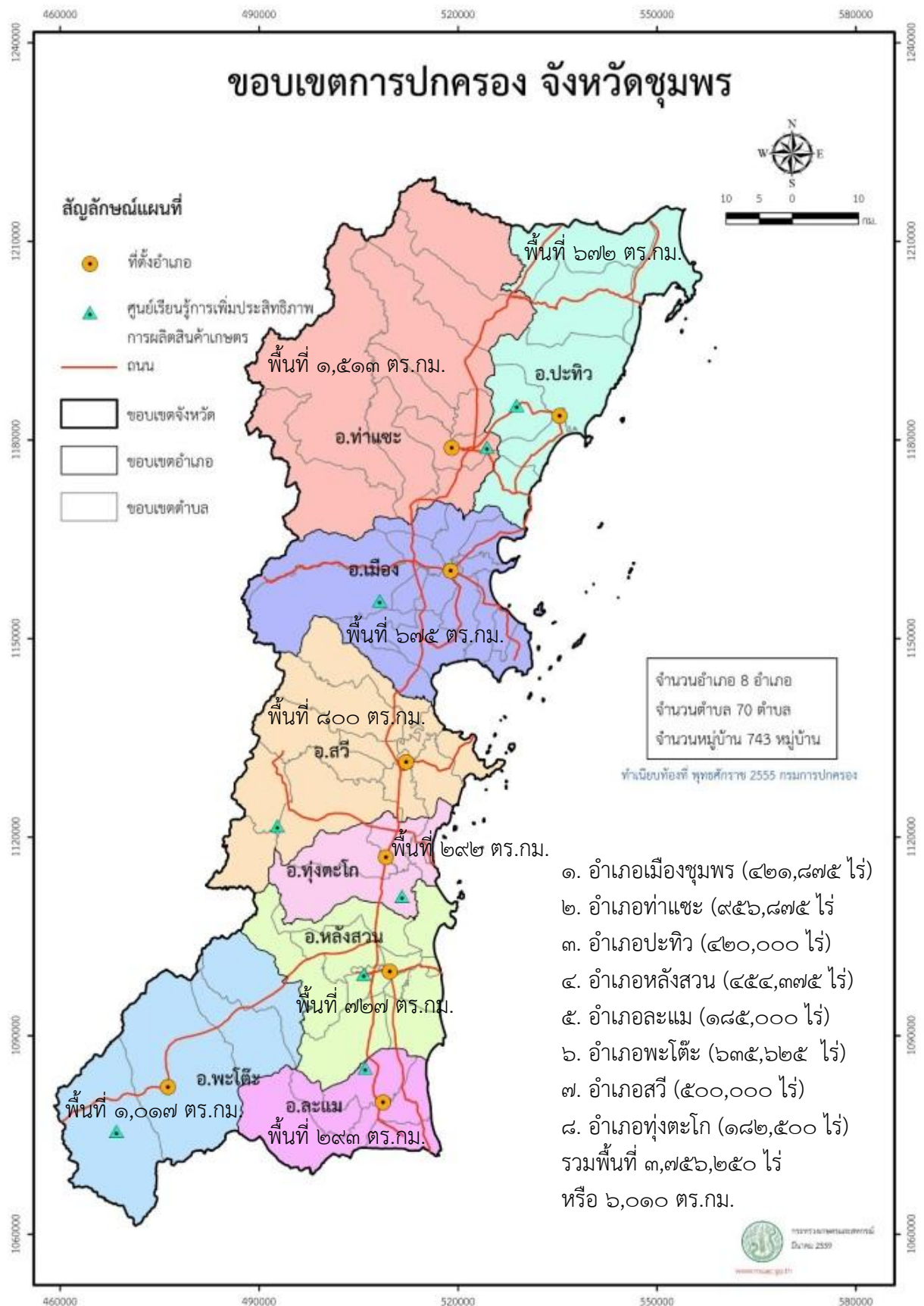
๑.๑ ที่ตั้ง

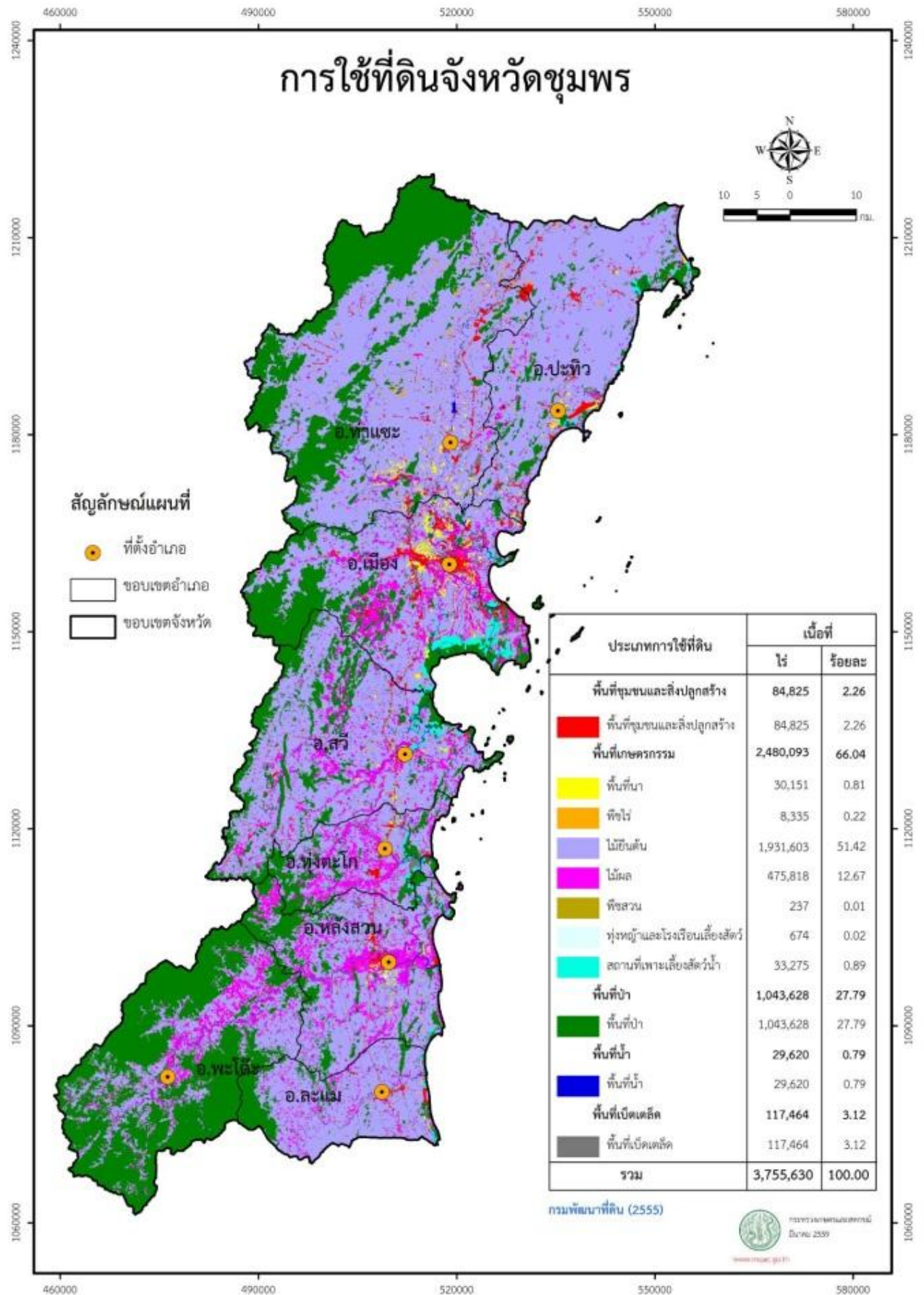
จังหวัดชุมพร ตั้งอยู่ตอนบนสุดของภาคใต้ระหว่างเส้นละติจูดที่ ๑๐ องศา ๒๙ ลิปดาเหนือ และเส้นลองจิจูดที่ ๙๙ องศา ๑๑ ลิปดาตะวันออก ห่างจากกรุงเทพมหานครตามเส้นทางรถยนต์ประมาณ ๔๙๘ กิโลเมตร และเส้นทางรถไฟสายใต้ประมาณ ๔๗๖ กิโลเมตร มีเนื้อที่ ๓,๗๕ ล้านไร่ หรือ ๖,๐๑๐.๘๔๙ ตารางกิโลเมตร มีพื้นที่มากเป็นอันดับ ๔ ของภาคใต้ ชุมพรเป็นจังหวัดแรกของภาคใต้ตอนบนฝั่งอ่าวไทยมีรูปพื้นที่เรียวยาว ตามแนว เหนือ-ใต้ มีความยาวประมาณ ๒๒๒ กิโลเมตร ความกว้างโดยเฉลี่ยประมาณ ๓๖ กิโลเมตร

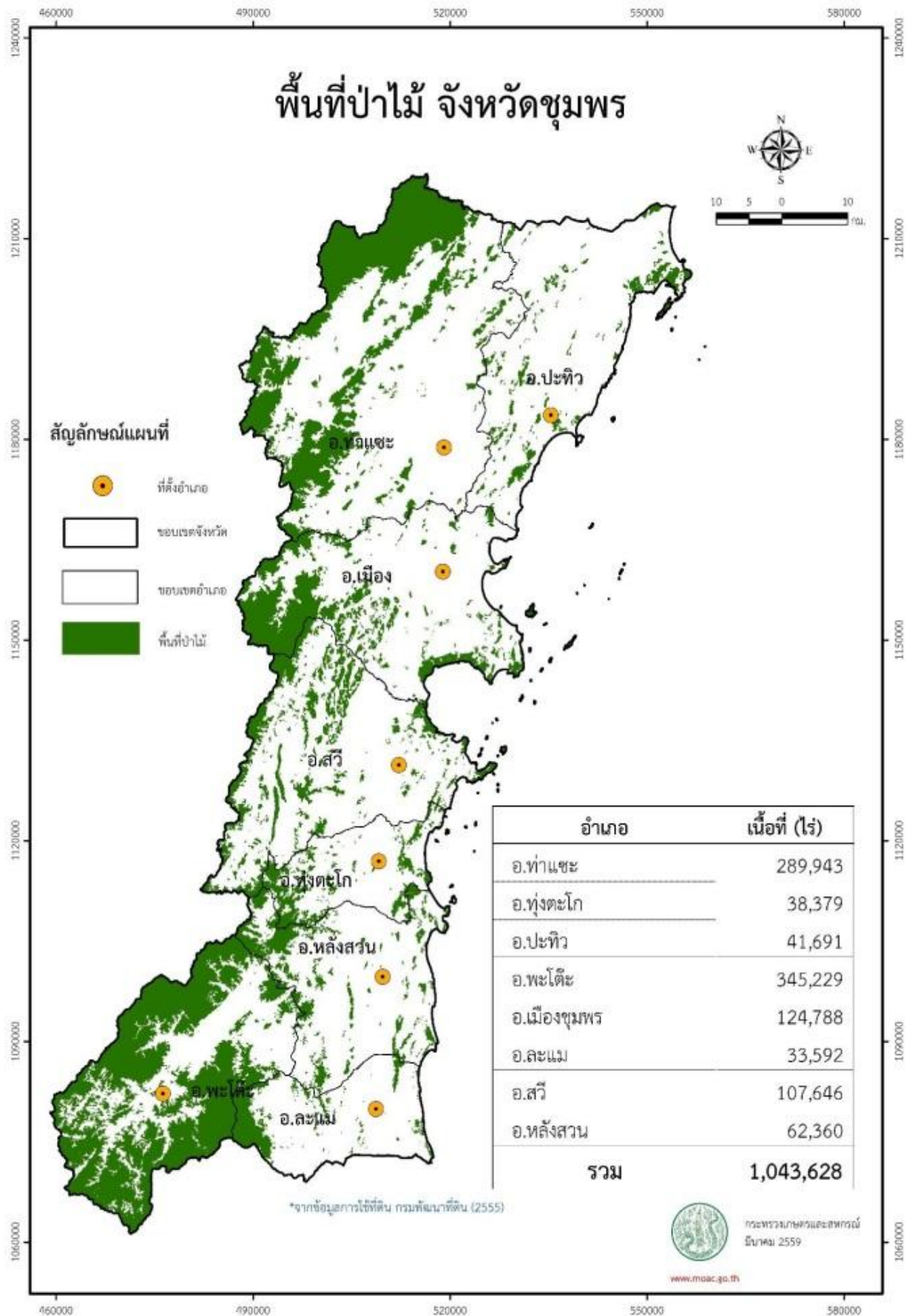
๑.๒ อาณาเขต

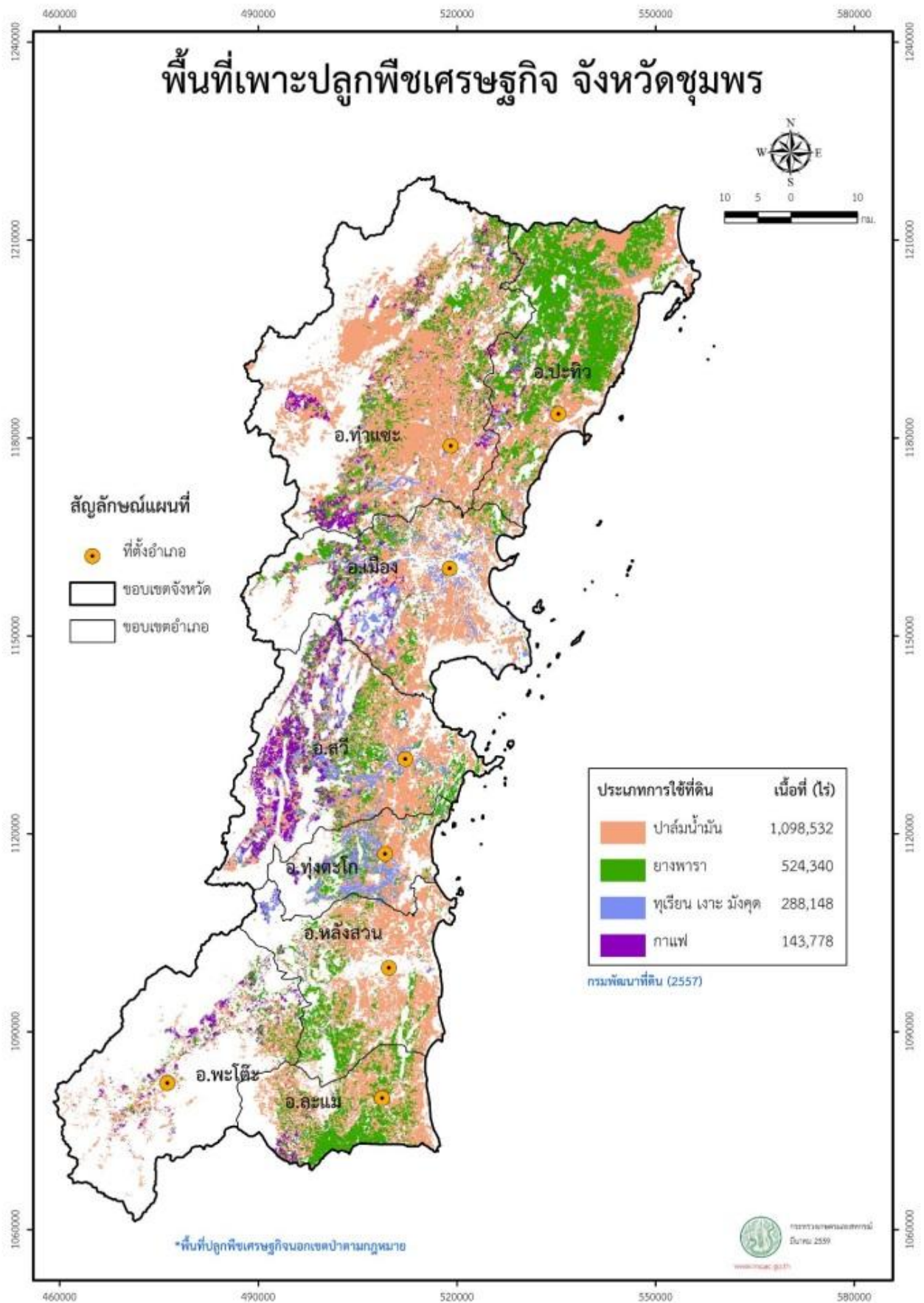
จังหวัดชุมพรมีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดใกล้เคียงดังนี้

ทิศเหนือ	: เขตอำเภอท่าแซะ และอำเภอปะทิว ติดต่อกับอำเภอบางสะพานน้อย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
ทิศใต้	: เขตอำเภอละแม และอำเภอพะโต๊ะ ติดต่อกับอำเภอท่าชนะ อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี
ทิศตะวันออก	: เขตอำเภอปะทิว อำเภอเมืองชุมพร อำเภอสวี อำเภอทุ่งตะโก และอำเภอหลังสวน ติดต่อกับอ่าวไทย
ทิศตะวันตก	: เขตอำเภอเมืองชุมพร อำเภอสวี อำเภอหลังสวน และอำเภอพะโต๊ะ ติดต่อกับอำเภอกระบุรี จังหวัดระนอง และประเทศเมียนมา

๑.๓ ลักษณะภูมิประเทศ

แบ่งออกเป็นพื้นที่ราบตอนกลางพื้นที่ราบชายฝั่งทะเล และพื้นที่ทางทิศตะวันตกเป็นที่สูงและภูเขาทิวเขาที่สำคัญคือทิวเขาตะนาวศรี ซึ่งเป็นพรมแดนทางธรรมชาติระหว่างประเทศไทย กับประเทศเมียนมาร์ ถัดจากแนวที่สูงมาทางด้านตะวันออก เป็นที่ราบตอนกลาง ซึ่งมีลักษณะเป็นที่ราบลูกคลื่นและที่ราบลุ่ม เป็นเขตเกษตรกรรมที่สำคัญของจังหวัดสำหรับพื้นที่ทางตะวันออกเป็นที่ราบชายฝั่งทะเลยาวประมาณ ๒๒๒ กิโลเมตร ลักษณะชายหาดของจังหวัดชุมพร ค่อนข้างเรียบมีความโค้งเว้าน้อย ความกว้างของจังหวัดโดยเฉลี่ยประมาณ ๓๖ กิโลเมตร

๑.๔ สภาพภูมิอากาศ

๑.๔.๑ ฤดูกาล

จังหวัดชุมพรได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ และลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นเหตุให้มีฤดูกาลเพียง ๒ ฤดูคือ

๑) ฤดูร้อน เริ่มตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ - กลางเดือนพฤษภาคม เป็นช่วงเปลี่ยนมรสุมหลังจากมรสุมตะวันออกเฉียงเหนืออ่อนกำลังลง

๒) ฤดูฝน เริ่มตั้งแต่กลางเดือนพฤษภาคม - กลางเดือนธันวาคม ซึ่งเป็นช่วงที่ลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้จากทะเลอันดามันเป็นมวลอากาศที่มีความชื้นสูงและเปลี่ยนเป็นลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือจึงทำให้เกิดฝนตกชุก มีปริมาณน้ำฝนอยู่ในช่วง ๑,๗๘๒ - ๓,๓๘๒ มิลลิเมตร สำหรับอุณหภูมิจังหวัดชุมพร เฉลี่ยโดยประมาณ ๒๘.๙๕ องศาเซลเซียส อุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ย ๓๘.๓๐ องศาเซลเซียส อุณหภูมิต่ำสุดเฉลี่ย ๑๙.๕๐ องศาเซลเซียส ความชื้นสัมพัทธ์เฉลี่ยทั้งปี ๗๑ เปอร์เซ็นต์

๑.๔.๒ ปริมาณน้ำฝน ที่มา : สถานีอุตุนิยมวิทยาชุมพร ข้อมูล ณ เดือนธันวาคม ๒๕๖๑

ตารางที่ ๑ ปริมาณน้ำฝนจังหวัดชุมพร ปี ๒๕๕๙ - ๒๕๖๑

เดือน	ปี ๒๕๕๙		ปี ๒๕๖๐		ปี ๒๕๖๑	
	ปริมาณน้ำฝน (ม.ม.)	จำนวนวันที่ ฝนตก (วัน)	ปริมาณน้ำฝน (ม.ม.)	จำนวนวันที่ ฝนตก (วัน)	ปริมาณน้ำฝน (ม.ม.)	จำนวนวันที่ ฝนตก (วัน)
มกราคม	๑๐๘.๐๐	๗	๕๙๓.๔๐	๑๖	๙.๘๐	๕
กุมภาพันธ์	๘.๕๐	๖	๙๙.๓๐	๖	๘๕.๓๐	๑๐
มีนาคม	๘๘.๖๐	๒	๑๒๐.๙๐	๘	๗๔.๕๐	๖
เมษายน	๐.๐๐	๐	๙๓๙.๔๐	๑๒	๒๖๕.๓๐	๑๖
พฤษภาคม	๘๗.๕๐	๑๕	๑๙๔.๗๐	๑๗	๙๐.๖๐	๒๗
มิถุนายน	๙๙.๔๐	๑๓	๑๒๔.๗๐	๑๑	๒๑๕.๑๐	๒๒
กรกฎาคม	๒๗๒.๔๐	๑๘	๒๖๐.๕๐	๒๔	๒๖๑.๖๐	๓๐
สิงหาคม	๑๕๔.๘๐	๒๒	๑๖๖.๘๐	๑๙	๒๔๙.๐๐	๒๗
กันยายน	๙๒.๔๐	๒๑	๑๐๕.๔๐	๑๓	๑๑๘.๑๐	๒๔
ตุลาคม	๒๘๗.๓๐	๒๒	๑๑๖.๐๐	๑๘	๒๒๔.๔๐	๒๖
พฤศจิกายน	๗๓.๗๐	๑๙	๒๑๙.๐๐	๒๑	๒๘๖.๖๐	๑๑
ธันวาคม	๕๐๙.๘๐	๑๖	๓๗๐.๖๐	๙	๒๑๔.๙๐	๑๕
รวม	๑,๗๘๒.๔๐	๑๖๐	๓,๓๘๑.๕๐	๑๗๔	๒,๐๙๕.๒๐	๒๑๙

๑.๕ การปกครอง

จังหวัดชุมพรแบ่งเขตการปกครองเป็น ๘ อำเภอ ๗๐ ตำบล ๗๓๗ หมู่บ้าน ๒๗ เทศบาล (๒ เทศบาลเมือง ๒๕ เทศบาลตำบล) ๕๑ องค์การบริหารส่วนตำบล

ตารางที่ ๒ แสดงการแบ่งเขตการปกครอง

อำเภอ	ตำบล	หมู่บ้าน	เทศบาลเมือง	เทศบาลตำบล	อปท.
๑. อำเภอเมือง	๑๗	๑๖๑	๑	๙	๙
๒. อำเภอท่าแซะ	๑๐	๑๑๖	-	๒	๑๐
๓. อำเภอปะทิว	๗	๗๕	-	๖	๔
๔. อำเภอสวี	๑๑	๑๑๖	-	๒	๙
๕. อำเภอทุ่งตะโก	๔	๓๕	-	๒	๒
๖. อำเภอหลังสวน	๑๓	๑๔๑	๑	๒	๙
๗. อำเภอพะโต๊ะ	๔	๔๖	-	๑	๔
๘. อำเภอละแม	๔	๔๗	-	๑	๔
รวม	๗๐	๗๓๗	๒	๒๕	๕๑

ที่มา: สำนักงานสถิติจังหวัดชุมพร (ข้อมูลปี ๒๕๖๐)

๑.๖ ประชากร

ตารางที่ ๓ จำนวนประชากรจังหวัดชุมพร

อำเภอ	ชาย	หญิง	รวม
อำเภอเมืองชุมพร	๗๓,๕๗๖	๗๖,๓๘๑	๑๔๙,๙๕๗
เทศบาลเมืองชุมพร	๑๕,๗๒๙	๑๗,๙๓๔	๓๓,๖๖๓
เทศบาลตำบลปากน้ำชุมพร	๓,๓๐๑	๓,๔๔๒	๖,๗๔๓
เทศบาลตำบลวังไผ่	๓,๒๗๐	๓,๕๙๖	๖,๘๖๖
เทศบาลตำบลท้ายาง	๕,๐๓๕	๕,๑๙๑	๑๐,๒๒๖
เทศบาลอื่นและนอกเขตเทศบาล	๔๖,๒๔๑	๔๖,๒๑๘	๙๒,๔๕๙
อำเภอท่าแซะ	๔๓,๐๓๑	๔๓,๓๑๘	๘๖,๓๔๙
เทศบาลตำบลท่าแซะ	๑,๐๐๖	๑,๐๘๙	๒,๐๙๕
เทศบาลตำบลเนินสันติ	๙๐๔	๙๗๘	๑,๘๘๒
นอกเขตเทศบาล	๔๑,๑๒๑	๔๑,๒๕๑	๘๒,๓๗๒
อำเภอปะทิว	๒๓,๘๑๒	๒๔,๒๒๔	๔๘,๐๓๖
เทศบาลตำบลปะทิว	๖๗๓	๗๕๘	๑,๔๓๑
เทศบาลตำบลมาบอำมฤต	๑,๙๒๘	๒,๐๒๑	๓,๙๔๙
เทศบาลตำบลสะพลี	๑,๐๖๑	๑,๑๕๙	๒,๒๒๐
เทศบาลอื่นและนอกเขตเทศบาล	๒๐,๑๕๐	๒๐,๒๘๖	๔๐,๔๓๖
อำเภอหลังสวน	๓๖,๐๕๓	๓๗,๘๒๖	๗๓,๘๗๙
เทศบาลเมืองหลังสวน	๕,๒๑๔	๕,๘๗๔	๑๑,๐๘๘
เทศบาลตำบลปากน้ำหลังสวน	๓,๓๑๒	๓,๓๖๓	๖,๖๗๕
เทศบาลอื่นและนอกเขตเทศบาล	๒๗,๕๒๗	๒๘,๕๘๙	๕๖,๑๑๖

อำเภอ	ชาย	หญิง	รวม
อำเภอละแม	๑๔,๘๓๙	๑๔,๗๙๗	๒๙,๖๓๙
เทศบาลตำบลละแม	๑,๔๗๔	๑,๕๒๙	๓,๐๐๓
นอกเขตเทศบาล	๑๓,๓๖๕	๑๓,๒๖๘	๒๖,๖๓๓
อำเภอพะโต๊ะ	๑๒,๔๕๙	๑๑,๙๓๓	๒๔,๓๙๒
เทศบาลตำบลพะโต๊ะ	๗๖๒	๗๕๘	๑,๕๒๐
นอกเขตเทศบาล	๑๑,๖๙๗	๑๑,๑๗๕	๒๒,๘๗๒
อำเภอสวี	๓๖,๒๙๒	๓๖,๘๙๙	๗๓,๑๙๑
เทศบาลตำบลนาโพธิ์	๑,๔๐๗	๑,๕๘๖	๒,๙๙๓
เทศบาลอื่นและนอกเขตเทศบาล	๓๔,๘๘๕	๓๕,๓๑๓	๗๐,๑๙๘
อำเภอทุ่งตะโก	๑๒,๘๕๓	๑๒,๖๗๐	๒๕,๕๒๓
เทศบาลตำบลปากตะโก	๒,๑๒๒	๒,๐๓๙	๔,๑๖๑
เทศบาลอื่นและนอกเขตเทศบาล	๑๐,๗๓๑	๑๐,๖๓๑	๒๑,๓๖๒
รวม	๒๕๒,๙๑๕	๒๕๘,๐๔๘	๕๑๐,๙๖๓

ที่มา: กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ข้อมูล ณ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๑

ตารางที่ ๔ จำนวนราษฎรจังหวัดชุมพรแยกสัญชาติ

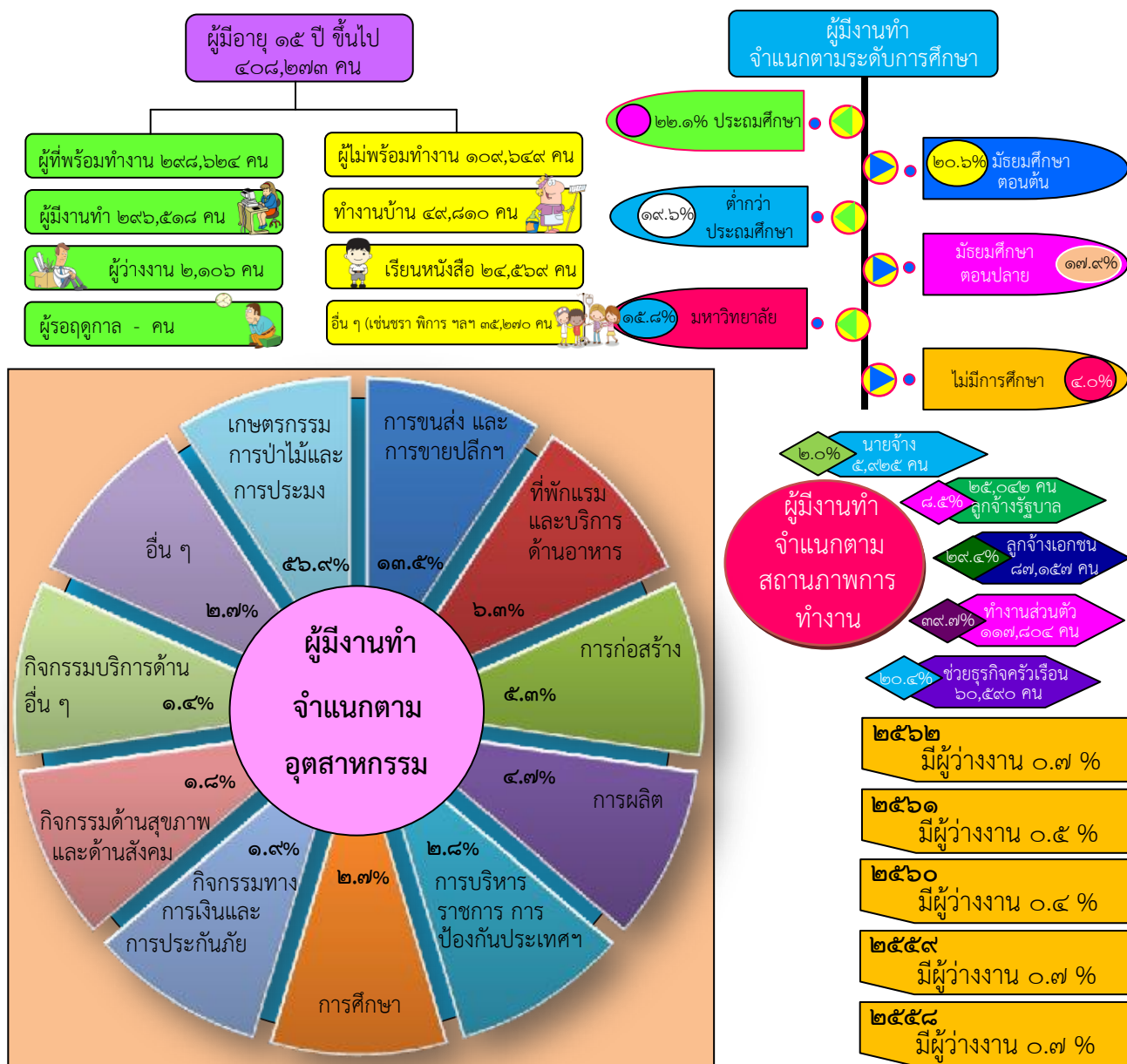
สัญชาติไทย			ไม่ได้สัญชาติไทย			รวมทั้งสิ้น
ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม	
๒๕๐,๖๓๕	๒๕๕,๙๓๘	๕๐๖,๕๗๓	๒,๒๘๐	๒,๑๑๐	๔,๓๙๐	๕๑๐,๙๖๓

ที่มา: ระบบสถิติทางการทะเบียน ข้อมูล ณ วันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๑

ผลการสำรวจภาวะการทำงานของประชากรของจังหวัดชุมพร ระหว่างเดือน มกราคม ถึง มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๒ พบว่าจังหวัดชุมพรมีผู้อยู่ในกำลังแรงงานทั้งสิ้นประมาณ ๒๙๘,๖๒๔ คน หรือ คิดเป็นร้อยละ ๗๓.๑ ของผู้มีอายุ ๑๕ ปีขึ้นไป ประกอบด้วย ผู้มีงานทำ ประมาณ ๒๙๖,๕๑๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๗๒.๖ ผู้ว่างงานประมาณ ๒,๑๐๖ คน คิดเป็นอัตราการว่างงานร้อยละ ๐.๗

ส่วนผู้ที่ไม่อยู่ในกำลังแรงงาน มีประมาณ ๑๐๙,๖๔๙ คน หรือร้อยละ ๒๖.๙ ของผู้ที่มีอายุตั้งแต่ ๑๕ ปีขึ้นไปทั้งหมด ซึ่งประกอบด้วยทำงานบ้าน ๔๙,๘๑๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๒.๒ เรียนหนังสือ ๒๔,๕๖๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๖.๑ และอื่น ๆ เช่น ขรา หรือป่วย พิกการ จนไม่สามารถทำงานได้ประมาณ ๓๕,๒๗๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๘.๖

อนึ่ง การสำรวจภาวะการทำงานของประชากรจังหวัดชุมพร โดยเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างวันที่ ๑ - ๑๒ ของเดือน มกราคม กุมภาพันธ์ และ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๒ ซึ่งเป็นการสำรวจให้ทราบถึงภาวะการทำงาน การว่างงาน และกำลังแรงงานในจังหวัดชุมพร ระหว่างเดือน มกราคม - มีนาคม ๒๕๖๒ จำนวนประชากร ที่ใช้เป็นฐานในการประมาณผลตามระเบียบวิธีการสุ่มตัวอย่างสำหรับโครงการสำรวจภาวะการทำงานของประชากร ตั้งแต่ไตรมาส ๑ พ.ศ. ๒๕๕๗ เป็นต้นมานั้น ได้มีการเปลี่ยนแปลงเพื่อให้สอดคล้องกับจำนวนประชากรที่ใช้ในการวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๓ - ๒๕๕๗ ที่จัดทำขึ้นใหม่โดยสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

สถานภาพแรงงาน	รวม		ชาย		หญิง	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ประชากรอายุ 15 ปี ขึ้นไป	408,273	100.0	205,328	100.0	202,945	100.0
กำลังแรงงานรวม	298,624	73.1	176,450	85.9	122,174	60.2
ผู้มีงานทำ	296,518	72.6	175,395	85.4	121,123	59.7
ผู้ว่างงาน	2,106	0.5	1,055	0.5	1,051	0.5
ผู้ไม่อยู่ในกำลังแรงงาน	109,649	26.9	28,878	14.1	80,771	39.8
ทำงานบ้าน	49,810	12.2	1,608	0.8	48,202	23.8
เรียนหนังสือ	24,569	6.1	10,863	5.3	13,706	6.7
อื่น ๆ	35,270	8.6	16,407	8.0	18,863	9.3

๑.๗ การใช้ที่ดิน

จังหวัดชุมพรตั้งอยู่บนสุดของภาคใต้ มีผู้ให้สมญานามว่า “ประตูภาคใต้” ห่างจากกรุงเทพฯ ๔๙๘ กิโลเมตร มีพื้นที่โดยประมาณ ๖,๐๑๐ ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ ๓,๗๕๖,๕๕๔ ไร่ แบ่งเป็นเนื้อที่ถือครองทางการเกษตร ๒,๐๐๔,๘๓๒ ไร่ เนื้อที่นอกการเกษตร ๗๐๘,๒๙๖ ไร่ และเนื้อที่ป่าไม้ ๑,๐๔๓,๖๒๘ ไร่ ไม่จำแนก ๙๒๔ ไร่ แบ่งป่าออกเป็น ๓ ชนิด ตามลักษณะของสภาพป่าที่แตกต่างกัน ประกอบด้วย ป่าดิบชื้น ป่าชายเลน และป่าพรุ ซึ่งป่าทั้ง ๓ ชนิด สามารถจำแนกได้ดังนี้ ๑.ป่าสงวนแห่งชาติ จำนวน ๒๕ ป่า เป็นป่าบก จำนวน ๑๗ ป่าชายเลน จำนวน ๕ ป่า และป่าพรุ จำนวน ๓ ป่า ๒. เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า จำนวน ๔ แห่ง ๓. อุทยานแห่งชาติ จำนวน ๒ แห่ง ๔. วนอุทยาน จำนวน ๑ แห่ง ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

๒. ข้อมูลด้านการเกษตร

๒.๑ สภาพพื้นที่ (ที่มา : สถานีพัฒนาที่ดินชุมพร)

สภาพพื้นที่ของจังหวัดชุมพร แบ่งเป็น ๓ ลักษณะใหญ่ๆ คือ พื้นที่ราบตอนกลาง พื้นที่ราบชายฝั่งทะเล พื้นที่ทางทิศตะวันตกเป็นที่สูงและภูเขา ทิวเขาที่สำคัญ คือ ทิวเขาตะนาวศรี ซึ่งเป็นพรมแดนทางธรรมชาติระหว่างประเทศไทยกับประเทศเมียนมาร์ ถัดจากแนวที่สูงมาทางด้านตะวันออกเป็นที่ราบตอนกลาง ซึ่งมีลักษณะเป็นที่ราบคลื่นและที่ราบลุ่ม เป็นเขตเกษตรกรรมที่สำคัญ สำหรับพื้นที่ทางตะวันออกเป็นที่ราบชายฝั่งทะเลยาวประมาณ ๒๒๒ กิโลเมตร ลักษณะชายหาดของจังหวัดชุมพรค่อนข้างเรียบ มีความโค้งเว้าน้อย ความกว้างของจังหวัดโดยเฉลี่ย ๓๖ กิโลเมตร

๒.๒ ลักษณะดิน (ที่มา : สถานีพัฒนาที่ดินชุมพร)

ลักษณะดินที่พบในจังหวัดชุมพร แบ่งออกเป็นหน่วยหรือกลุ่มใหญ่ๆ ได้ ๒๙ หน่วยดิน หรือกลุ่มดิน โดยปะปนกันไปในแต่ละพื้นที่จากลักษณะของดินทั้งหมด สามารถแบ่งตามประเภทของดินได้ ๖ กลุ่ม ได้แก่

๑. กลุ่มพื้นที่ดินเค็มชายฝั่งทะเล ครอบคลุมพื้นที่ร้อยละ ๕ ของพื้นที่ทั้งหมดของจังหวัด
๒. กลุ่มดินดินร่วนครอบคลุมพื้นที่ร้อยละ ๓๐ ของพื้นที่ทั้งหมดของจังหวัด
๓. กลุ่มดินทรายครอบคลุมพื้นที่ร้อยละ ๕ ของพื้นที่ทั้งหมดของจังหวัด
๔. กลุ่มดินภูเขาครอบคลุมพื้นที่ร้อยละ ๑๕ ของพื้นที่ทั้งหมดของจังหวัด
๕. พื้นที่ภูเขาครอบคลุมพื้นที่ร้อยละ ๓๕ ของพื้นที่ทั้งหมดของจังหวัด
๖. กลุ่มดินนาครอบคลุมพื้นที่ร้อยละ ๑๐ ของพื้นที่ทั้งหมดของจังหวัด

เมื่อพิจารณาลักษณะสภาพดินของจังหวัดชุมพร โดยรวมแล้วบริเวณด้านตะวันตกของจังหวัดลักษณะดินจะเป็นพื้นที่ภูเขา บริเวณตอนกลางของจังหวัด ลักษณะดินจะเป็นดินดินและดินนาซึ่งเหมาะสมแก่การเกษตรกรรม ส่วนด้านตะวันออกของจังหวัด ลักษณะดินจะเป็นดินทราย ดินเค็มชายฝั่งทะเลและดินภูเขา รวมทั้งดินพื้นที่ภูเขาเป็นบางส่วนด้วยพื้นที่ทั้งจังหวัด ๓,๗๕๖,๗๗๘ ไร่ จำแนกพื้นที่ทางการเกษตร ๒,๐๓๙,๘๑๖ ไร่ (ร้อยละ ๕๔.๙) พื้นที่ป่าไม้ ๖๕๘,๑๒๕ ไร่ (ร้อยละ ๒๐.๔) และพื้นที่ไม่ได้จำแนก ๑,๐๕๘,๘๓๗ ไร่ (ร้อยละ ๓๐.๖)

๒.๓ การเพาะปลูก

๒.๓.๑ ข้อมูลด้านพืช

ข้อมูลพื้นที่การเกษตร ปี ๒๕๖๑ รต. มาจาก ระบบสารสนเทศการผลิตทางด้านการเกษตร Online

ที่	กิจกรรม	ข้อมูลจากรายงานการผลิตพืช (รต.)			แหล่งข้อมูล
		พื้นที่เพาะปลูก ทั้งจังหวัด (ไร่)	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ครัวเรือน ทั้งจังหวัด (ครัวเรือน)	
๑	สละตอ	๒,๐๕๓.๒๗	๑,๓๓๙.๒๗	๑,๕๘๗	รต.
๒	ฟักทอง	๓๒๓.๐๐	๘๙.๐๐	๑๐๐	รต.
๓	แตงกวา	๑,๒๖๒.๐๐	๑,๒๖๒.๐๐	๕๘๓	รต.
๔	มะเขือเปราะ	๗๒๓.๐๐	๗๒๓.๐๐	๒๓๑	รต.
๕	เพาะเห็ดฟาง	๖๕๐.๐๐	๖๐๖.๐๐	๘๖	รต.
๖	กะเพรา	๖๓.๐๐	๖๓.๐๐	๑๓๓	รต.
๗	แตงกวา	๑,๐๐๖.๐๐	๑,๐๐๖.๐๐	๒๙๑	รต.
๘	ฟักทอง	๑,๔๘๗.๐๐	๑,๔๘๗.๐๐	๑๒๒	รต.
๙	กล้วยน้ำว้า	๒,๔๔๓.๐๐	๑,๕๖๗.๐๐	๑,๐๕๕	รต.
๑๐	กล้วยไข่	๑,๙๐๙.๐๐	๑,๘๓๘.๐๐	๗๖๘	รต.
๑๑	มะละกอ	๒,๓๖๑.๐๐	๑,๙๘๖.๐๐	๓๘๔	รต.
๑๓	ส้มเขียวหวาน	๑๙๗.๐๐	๑๒๙.๐๐	๔๕	รต.

โคเนื้อ

ข้อมูลเศรษฐกิจผลผลิตทางการเกษตรจังหวัดชุมพร

ลำดับ ที่	พืช	พื้นที่ปลูก (ไร่)	เนื้อที่เก็บ เกี่ยวผลผลิต (ไร่)	ผลผลิต ที่เก็บเกี่ยวได้ (ก.ก.)	ผลผลิต ต่อไร่/กก. (เนื้อที่เก็บเกี่ยว)	ราคา เกษตรกร ขายได้ (เฉลี่ย)	มูลค่า (ล้านบาท)	ประเภท	จำนวน ครัวเรือน
๑	ทุเรียน	๑๘๖,๕๒๔.๐๐	๑๔๗,๒๐๑.๐๐	๑๕๔,๗๗๓,๐๐๐.๐๐	๑,๐๕๑.๐๐	๘๗.๗๑	๑๓,๕๗๔.๑๔	ไม้ผล	๒๒,๕๖๕
๒	ปาล์มน้ำมัน	๙๗๑,๒๕๐.๐๐	๙๔๓,๖๖๗.๐๐	๓,๐๑๙,๗๓๔,๐๐๐.๐๐	๓,๒๐๐.๐๐	๓.๑๗	๙,๕๗๒.๕๖	ไม้ยืนต้น	๔๔,๔๐๓
๓	ยางพารา	๗๘๑,๐๐๔.๐๐	๕๑๘,๑๕๒.๐๐	๑๓๓,๐๓๕,๐๐๐.๐๐	๒๕๓.๐๐	๔๐.๔๓	๕,๒๙๗.๗๕	ไม้ยืนต้น	๑๒,๐๕๖
๔	กาแฟ	๑๐๒,๐๑๘.๐๐	๗๐,๘๐๗.๐๐	๑๕,๑๑๗,๒๐๖.๐๐	๒๑๓.๕๐	๖๗.๘๑	๑,๐๒๕.๑๐	ไม้ยืนต้น	๑๒,๑๓๒
๕	มังคุด	๕๐,๔๒๔.๐๐	๔๙,๘๑๕.๐๐	๔๘,๔๔๔,๐๐๐.๐๐	๔๘๔.๐๐	๔๖.๑๗	๒,๒๓๖.๖๖	ไม้ผล	๑๓,๕๕๔
๖	มะพร้าว	๙๖,๒๗๒.๐๐	๙๑,๔๒๐.๐๐	๑๕๕,๑๖๗,๐๐๐.๐๐	๑,๖๙๗.๐๐	๑๐.๖๘	๑,๖๕๗.๑๘	ไม้ยืนต้น	๑๘,๓๔๒
๗	ลองกอง	๑๙,๘๔๗.๐๐	๑๙,๓๒๒.๐๐	๒,๓๗๔,๐๐๐.๐๐	๑๒๓.๐๐	๒๑.๖๘	๕๑.๔๗	ไม้ผล	๑๐,๓๑๔
๘	หมาก	๘,๘๑๗.๑๓	๖,๕๓๓.๑๓	๕,๐๓๘,๐๔๘.๔๐	๗๗๑.๑๕	๔๗.๘๗	๒๔๑.๑๗	ไม้ยืนต้น	๓,๕๓๗
๙	กล้วยหอม	๘,๓๒๗.๐๐	๗,๖๑๗.๐๐	๓๐,๓๒๑,๕๐๓.๐๐	๓,๙๘๐.๗๗	๖.๒๘	๑๙๐.๔๒	ไม้ผล	๑,๗๐๘
๑๐	กล้วยเล็บมือนาง	๙,๕๓๙.๕๐	๘,๐๒๘.๕๐	๑๐,๐๙๑,๗๕๘.๐๐	๑,๒๕๖.๙๙	๔.๘	๔๘.๔๔	ไม้ผล	๒,๑๗๔

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ ๘, สำนักงานเกษตรจังหวัดชุมพร ณ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๑

๒.๔ ข้อมูลด้านปศุสัตว์

ข้อมูลสินค้าปศุสัตว์ที่สำคัญของจังหวัดชุมพร ปี ๒๕๖๑

ที่มา : สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดชุมพร ณ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๑

ลำดับ	ชนิดสินค้า	ปริมาณการผลิต (ตัว)	ราคาเฉลี่ย (บาท/กก.)	น้ำหนักเฉลี่ย (กก./ตัว)	มูลค่าผลผลิต (บาท)
๑	ไก่เนื้อ	๕๙๙,๖๐๖	๓๖.๐๐	๑.๓	๒๑,๕๘๕,๘๑๖
๒	ไก่พื้นเมือง	๔๑๙,๖๐๖	๗๕.๐๐	๒.๐๐	๓๑,๔๗๐,๔๕๐
๓	ไก่ไข่	๖๘๙,๙๗๐	๗๐.๐๐	๑.๗	๔๘,๒๙๗,๙๐๐
๔	สุกรขุน	๙๗,๓๕๖	๗๖.๐๐	๘๐	๗,๓๙๙,๐๕๖
๕	โคเนื้อ	๓๖,๒๘๖	๘๕.๐๐	๓๕๐	๓,๐๘๔,๓๑๐
๖	โคนม	๑,๒๖๒	๘๕.๐๐	๔๐๐	๑๐๗,๒๗๐
๗	แพะ	๔,๗๘๙	๑๒๐.๐๐	๓๐	๕๗๔,๖๘๐
๘	เป็ด	๕๕,๕๖๗	๖๔.๐๐	๒	๓,๕๕๖,๒๘๘

๒.๕ ข้อมูลด้านประมง

ข้อมูลปริมาณและมูลค่าด้านการประมงจังหวัดชุมพร ปี ๒๕๖๑

มกราคม - ธันวาคม ๒๕๖๑

ลำดับ	ชนิดสัตว์น้ำ	ปริมาณ (ก.ก.)	ราคาเฉลี่ย (บาท)	มูลค่า (บาท)
๑๓	กุ้งขาวแวนาไม	๑๐,๘๔๖,๕๓๙.๐๐	๑๕๕	๑,๖๗๖,๖๔๔,๑๕๔
๒	ปลาเบญจพรรณ (เลย)	๓๓,๔๒๓,๐๘๔.๐๗	๒๑	๗๐๑,๘๘๔,๗๖๕
๑	ปลาทู	๖,๓๐๐,๕๐๘.๐๐	๘๑	๕๐๙,๒๙๑,๐๖๓
๔	หมึกกล้วย	๑,๗๙๗,๘๗๔.๕๓	๑๗๐	๓๐๕,๖๓๘,๖๗๐
๓	ปลาเป็ด	๒๙,๘๓๖,๕๘๔.๐๐	๙	๒๗๓,๕๐๒,๐๒๐
๑๔	กุ้งกุลาดำ	๙๕๔,๘๘๔.๑๖	๒๖๐	๒๔๘,๒๕๖,๘๘๒
๑๐	ปูม้า	๖๑๓,๓๖๗.๐๐	๒๖๒	๑๖๐,๔๙๗,๖๙๘
๘	กุ้งโอคัก	๘๓๒,๐๘๑.๐๐	๑๓๘	๑๑๔,๗๕๗,๘๓๘
๕	หมึกกระดอง	๖๖๘,๒๙๕.๐๐	๑๓๑	๘๗,๔๓๕,๒๖๓
๗	กุ้งแชบ๊วย	๒๕๐,๐๔๓.๕๐	๒๙๗	๗๔,๑๗๙,๕๗๒
๑๕	ปูทะเล	๕๖,๙๗๖.๐๐	๔๒๐	๒๓,๙๒๙,๙๒๐
๖	หมึกหอม	๗๙,๑๘๕.๕๐	๑๕๒	๑๒,๐๐๙,๘๐๑
๑๑	ปลากะพงขาว	๒๐,๔๙๐.๐๐	๑๓๗	๒,๘๐๐,๓๐๐
๑๒	หอยแมลงภู	๒๙๗,๘๐๐.๐๐	๙	๒,๕๖๘,๕๒๕
๙	กุ้งอื่น ๆ	๑,๑๒๘.๐๐	๙๓	๑๐๔,๓๔๐
รวม		๘๕,๙๒๑,๘๑๓.๗๖		๔,๑๖๙,๖๒๐,๘๙๑

ที่มา : สำนักงานประมงจังหวัดชุมพร ณ วันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๑

๓. ข้อมูลด้านแหล่งน้ำ/ระบบชลประทาน

แหล่งน้ำธรรมชาติจังหวัดชุมพร

สภาพทางอุทกวิทยาของจังหวัดชุมพร รวมเรียกว่าลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันออกส่วนที่ ๑ ซึ่งประกอบด้วยแม่น้ำลำคลองสายสั้นๆ ไหลจากเทือกเขาฝั่งตะวันตกของจังหวัดคือเทือกเขาตะนาวศรี ซึ่งเป็นแหล่งต้นน้ำลงสู่อ่าวไทยประกอบด้วยลุ่มน้ำสาขาและลุ่มน้ำย่อยดังนี้

ลุ่มน้ำสายหลักได้แก่

๑.ลุ่มน้ำสาขาลองท่าตะเภา

เป็นแม่น้ำสายสั้นๆ ต้นกำเนิดจากเทือกเขาด้านทิศตะวันตกในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ไหลผ่านอำเภอท่าแซะ อำเภอเมืองชุมพร จังหวัดชุมพร และออกสู่อ่าวไทยบริเวณปากน้ำชุมพร มีความยาวของแม่น้ำสายหลักและลำน้ำสาขาเท่ากับ ๘๖๗ กิโลเมตร มีปริมาณน้ำท่าเฉลี่ยรายปี ๑,๔๔๐ ล้านลูกบาศก์เมตร คุณภาพน้ำในแม่น้ำนี้โดยรวมจัดอยู่ในมาตรฐานคุณภาพน้ำผิวดินประเภทที่ ๓ ซึ่งเหมาะสมต่อการดำรงชีวิตของสัตว์น้ำในหลายบริเวณตรวจพบโลหะหนักบางชนิดได้แก่ ตะกั่ว ปรอท โครเมียม และแคดเมียม แต่มีปริมาณไม่มากสำหรับปริมาณโคลิฟอร์มแบคทีเรีย มีค่อนข้างสูงเนื่องจากลำน้ำไหลผ่านชุมชนทำให้เกิดการปนเปื้อนจากน้ำทิ้งการใช้ประโยชน์ลำน้ำ โดยส่วนใหญ่ใช้ในการเกษตรกรรม และอุตสาหกรรม มีการใช้เพื่อบริโภคและสันทนาการบ้างในช่วงที่ไหลผ่านชุมชน

๒.ลุ่มน้ำสาขาคลองชุมพร

เกิดจากเทือกเขาในตำบลปากจั่น อำเภอกระบุรี จังหวัดระนอง ไหลไปทางตะวันออกถึงตำบลบ้านดอนสมอ แล้วไหลผ่านตำบลวังไผ่ ตำบลบ้านขุนกระโทก ตำบลตากแดด อำเภอเมืองชุมพร ไหลออกทะเลบริเวณตอนเหนือของอ่าวสวี ที่ตำบลทุ่งคา อำเภอเมืองชุมพร มีความยาว ๕๐ กิโลเมตร มีน้ำตลอดทั้งปี

๓.ลุ่มน้ำสาขาคลองสวี - ตะโก

เกิดจากเขาในตำบลละอุ่นเหนือ อำเภอละอุ่น อำเภอเมือง จังหวัดระนอง ไหลไปทางเหนือแล้ววกไปทางตะวันออก เข้าเขตอำเภอสวี ผ่านตำบลเขาทะลุ ตำบลนาสัก ตำบลทุ่งระยะ ตำบลสวี ตำบลนาโพธิ์ ตำบลปากแพรก ตำบลท่าหิน ออกสู่ทะเลที่ตำบลด่านสวี อำเภอสวี มีความยาวประมาณ ๗๕ กิโลเมตร มีน้ำตลอดทั้งปี

๔. ลุ่มน้ำสาขาคลองหลังสวน

มีต้นกำเนิดในเขตจังหวัดชุมพร และจังหวัดสุราษฎร์ธานี ไหลผ่านอำเภอยะเฒ่า และอำเภอหลังสวน จังหวัดชุมพร แล้วออกสู่ทะเลอ่าวไทยที่ปากน้ำหลังสวนมีความยาวของแม่น้ำหลังสวน และลำน้ำสาขาประมาณ ๔๔๗ กิโลเมตร คุณภาพน้ำในแม่น้ำโดยรวมจัดอยู่ในมาตรฐานคุณภาพน้ำผิวดินประเภทที่ ๓ ซึ่งยังเหมาะสมต่อการดำรงชีวิตของสัตว์น้ำ บริเวณที่ไหลผ่านชุมชนจะมีคุณภาพต่ำลงเล็กน้อยมีค่าความสกปรกปริมาณสังกะสีและปริมาณโคลิฟอร์มแบคทีเรียสูงกว่าบริเวณอื่นๆ เนื่องจากการปนเปื้อนของน้ำทิ้งจาก

กิจกรรมต่างๆ ในชุมชนการใช้ประโยชน์ลำน้ำโดยส่วนใหญ่ใช้ในการเกษตรกรรม ในส่วนของบริเวณต้นน้ำและท้ายน้ำมีการใช้ประโยชน์เพื่อการประมงและเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ รวมถึงการสัญจรทางน้ำและการสัญจรทางน้ำด้วย

๕. ลุ่มน้ำสาขาคลองละแม

ต้นน้ำอยู่ที่ตำบลพะโต๊ะ อำเภอพะโต๊ะ ไหลไปทางตะวันออกลงทะเลในตำบลละแม อำเภอละแม ความยาวประมาณ ๓๖ กิโลเมตร มีน้ำตลอดทั้งปี

ลุ่มน้ำสายรองได้แก่

๑.ลำน้ำรับร่อ

เกิดจากเทือกเขาตะนาวศรีบริเวณเขตชายแดนไทยกับพม่าทางตะวันตกเฉียงเหนือของอำเภอบะพิต ผ่านหุบเขาต่างๆ ลงมาทางใต้เข้าอำเภอนาทม ไหลผ่านไปทางตะวันออกผ่านตำบลรับร่อ ตำบลท่าข้าม ไปรวมกับลำน้ำท่าแซะที่ตำบลนากระตามเป็นแม่น้ำท่าตะเภา มีความยาวประมาณ ๗๒ กิโลเมตร มีน้ำตลอดปี

๒. ลำน้ำท่าแซะ

เกิดจากเทือกเขาในเขตอำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ไหลผ่านตำบลสลุย ตำบลคูริง ตำบลท่าแซะ ตำบลนากระตาม อำเภอนาทม มาพบกับลำน้ำรับร่อเป็นแม่น้ำท่าตะเภา ความยาวประมาณ ๗๗ กิโลเมตร มีน้ำตลอดปี

๓. คลองสวีเฒ่า

เกิดจากเขาในตำบลทุ่งระยะ อำเภอสวี ไหลทางตะวันออกผ่านตำบลนาโพธิ์แล้ววกไปทางตะวันออกเฉียงเหนือผ่านตำบลปากแพรกออกสู่ทะเลที่ตำบลวิสัยใต้ อำเภอสวี ความยาวประมาณ ๓๐ กิโลเมตร มีน้ำตลอดทั้งปี

๔. คลองตะโก

เกิดจากเขาในอำเภอลังสวนไหลผ่าน ตำบลทุ่งตะโก ตำบลทุ่งตะไคร ตำบลปากตะโก ลงทะเลที่ตำบลปากตะโก มีความยาวประมาณ ๑๒๐ กิโลเมตร มีน้ำตลอดทั้งปี

๖. แหล่งน้ำชลประทาน

พื้นที่ชลประทานจังหวัดชุมพร ปี ๒๕๖๑ แบ่งตามโครงการชลประทานที่ก่อสร้างแล้วเสร็จ จำนวน ๒๘๔ โครงการ พื้นที่ที่ได้รับผลประโยชน์ จำนวน ๔๓๐,๗๕๓ ไร่ ได้ดังนี้

โครงการชลประทานที่ก่อสร้างแล้วเสร็จถึงปี พ.ศ. ๒๕๖๑

โครงการ	จำนวนโครงการ	เก็บน้ำ (ล้าน m ³)	พื้นที่ชลประทานได้รับประโยชน์ (ไร่)
๑. โครงการชลประทานขนาดใหญ่	-	-	-
๒. โครงการชลประทานขนาดกลาง (ประตูระบายน้ำ)	๕	๑๔.๙๗๔	๒๕๒,๕๐๐
๓. โครงการชลประทานขนาดเล็ก	๑๑๑	๒.๖๕๖	๑๑๖,๘๘๕
๔. โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (กปร.)	๓๔	๐.๙๒๓	๒๘,๕๓๐
๕. โครงการขุดลอกหนองน้ำและคลองธรรมชาติ	๗๔	๓.๒๔๕	๑๖,๑๑๓
๖. โครงการศูนย์บริการเกษตรเคลื่อนที่	-	-	-
๗. โครงการพัฒนาเฉพาะพื้นที่	-	-	-
๘. โครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้าพร้อมระบบส่งน้ำ	๓๖	-	๕,๐๐๐
๙. โครงการป้องกันตนเองชายแดนไทย-พม่า (ปชต.)	๒๔	๐.๖๑๓	๑๑,๗๒๕
รวม	๒๘๔	๒๒.๔๑๑	๔๓๐,๗๕๓

ที่มา : โครงการชลประทานจังหวัดชุมพร

โครงการที่ถ่ายโอนภารกิจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ลำดับ	โครงการ	จำนวนโครงการ
๑	โครงการชลประทานขนาดเล็ก	๑๑๑
๒	โครงการขุดลอกหนองน้ำและคลองธรรมชาติ	๗๔
๓	โครงการสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าพร้อมระบบส่งน้ำ	๓๔
รวม		๒๑๙

ที่มา : โครงการชลประทานจังหวัดชุมพร